

Vraag 11 **Wat eist God in het zesde, zevende en achtste gebod?**

programma:

- *filmintro* kijken
- *verwerking*
- *gebed*

In het zesde dat we onze naasten niet zullen kwetsen, haten of vijandig tegenover hen zullen zijn, maar geduldig en vredelievend en zelfs nastreven om onze vijanden lief te hebben. In het zevende, dat we ons onthouden van hoererij en zuiver en trouw leven, zowel in het huwelijk of in het leven als alleenstaande, en alle (gedachten tot) onzuivere handelingen, blikken, woorden, gedachten of verlangens zullen vermijden. In het achtste, dat we niets wat een ander toebehoort zonder toestemming tot ons nemen, en niemand iets goeds onthouden om er alleen zelf van te profiteren.

Romeinen 13: 9

Want: 'Pleeg geen overspel, pleeg geen moord, steel niet, zet uw zinnen niet op wat van een ander is' – deze en alle andere geboden worden samengevat in deze ene uitspraak: 'Heb uw naaste lief als uzelf.'

1. Filmintro

Filmpje met ondertiteling:

<http://www.newcitycatechismus.nl/index.php/lijs-overzicht/11?view=vraagantwoordtoevoegen>

Bekijk het filmpje. Daarna is er kort gelegenheid voor hen die iets willen noemen uit het filmpje dat hem of haar geraakt heeft.

2. Verwerking

Wat hieronder aangeboden wordt is waarschijnlijk teveel, maak daarom van tevoren een keuze uit het aangeboden materiaal.

a. Bijbelstudie over de geboden in de Bergrede

Lees samen Matteüs 5: 21-22; 5: 27-30 en 7:12

- Wees daarna een paar minuten stil, en laat ieder deze woorden op zich in laten werken.

Laat ieder daarop kort vertellen wat deze teksten met hem of haar doet.

- Stel dat Jezus ook het 8^e gebod op deze manier had verdiept, en Hij gezegd had: "Jullie hebben gehoord dat gezegd werd: 'Steel niet.' En ik zeg zelfs: .....".

Laat ieder kort voor zichzelf formuleren hoe de zin dan verder had kunnen gaan. Wissel het resultaat uit en bespreek het.

- Een bekende regel van uitleg van de tien geboden is dat elk gebod een bepaald terrein van het leven raakt, en dat elk verbod (u moet niet) ook een positief gebod (u moet wel) inhoudt. Bespreek voor het zesde, zevende en achtste gebod welk terrein van het leven geraakt wordt, en werk kort uit hoe je het goed positief zou kunnen formuleren.

Kijk nu hoe de Heidelbergse Catechismus dit doet in vraag en antwoord 107, 109 en 111.

b. Liefde, huwelijk, seks

- Liefde

Lees samen 1 Korintiërs 13: 5-7.

Bespreek de volgende vragen:

- Welk beeld van de liefde wordt hier geschetst?

- Lees de verzen nog eens, maar vul dan 'ik' in waar 'de liefde' staat (Ik ben geduldig...enz.).

Welk effect heeft dat?

- Lees de verzen nu nog eens, maar vul dan ; Jezus' in waar 'de liefde' staat. Wat valt dan op?

Het woord voor liefde dat in deze tekst gebruikt wordt is 'agape', de radicale onvoorwaardelijke gevende liefde. Wie die liefde heeft ervaren van Jezus, zal die liefde ook steeds meer in eigen leven laten zien (zie Johannes 13: 34-35).

- Huwelijk

Je ziet steeds vaker dat mensen voor ze gaan trouwen al samenwonen en soms ook al samen kinderen hebben. Mede daardoor is het voor veel mensen onduidelijk wat je nu precies doet als je trouwt, en wat daardoor verandert.

Laat ieder voor zichzelf deze zin afmaken: "Trouwen betekent dat....." Wissel het resultaat uit en probeer samen tot een definitie van het huwelijk te komen.

Bespreek samen de volgende uitspraak van Luther: "Voor je trouwdag kies je wie je wilt liefhebben. Na je trouwdag heb je degene lief die je hebt gekozen."

- Seks

Bespreek samen de stellingen die hieronder staan. Laat voordat je de stelling bespreek iedereen even een cijfer tussen 1 en 5 geven bij de stelling (1 is helemaal mee oneens – 5 is helemaal mee eens).

Lees vervolgens na een eerste bespreking de aangegeven teksten en kijk welk licht die op de stelling laten schijnen.

- Seks is een behoefte vergelijkbaar met honger en dorst (1 Korintiërs 6:13).
- Seksuele gemeenschap betekent dat je je totaal en definitief aan iemand geeft (Matteüs 19: 5-6; 1 Korintiërs 6: 15-16).
- Wie seks wil met iemand, maar er niet aan toe is om de ander totale onvoorwaardelijke levenslange liefde en trouw te beloven, gebruikt die ander (Genesis 2: 24; 1 Korintiërs 7: 36).
- Het is goed mogelijk gelukkig te zijn zonder een seksuele relatie (1 Korintiërs 7: 25-28 en 39-40).

c. Bijbelstudie 2 Korintiërs 8: 1-9 en 9: 6-7

Lees samen deze gedeelten uit 2 Korintiërs.

- Vorm twee- of drietallen. Elk groepje gaat aan de slag met de vraag: welke regels voor christelijk geefgedrag vind je in deze teksten?

Stel vervolgens samen een lijst van 'geefregels' op.

- Bespreek: Wat is jouw vraag: 'hoeveel moet ik van mijn geld aan God geven?' of 'Hoeveel moet ik van Gods geld aan mijzelf besteden?'

d. Gesprekspunten

- Wat leert Jezus' kruisdood je met betrekking tot geweld? Wat met betrekking tot liefde? Wat met betrekking tot geld?
- Bespreek kort of oorlog voeren kan binnen het kader van het zesde gebod, en zo ja, onder welke voorwaarden?
- De Bijbel maakt onderscheid tussen verschillende soorten liefde: eros, filia en agape (zie ook het achtergrondmateriaal). Geef voorbeelden van alle drie vanuit je eigen situatie.
- Kun je argumenten aangeven waarom je zou moeten vechten voor het in stand houden van een huwelijk waarin beide partners zich ongelukkig voelen?
- Kun je het als christen maken om minder dan tien procent weg te geven?
- Jezus roept je op het mes te zetten in je beleggingen en tegoeden en dat geld in te zetten voor Gods koninkrijk (Lukas 12: 33-34). Hoe moet je in dat kader over sparen denken?
- Is jouw geld je eigen zekerheid en hoop, of gebruik je je geld als teken van de zekerheid en hoop die God geeft?

3. Gebed

(suggesties voor gebedsvormen)

a. Bid eerst voor het zesde gebod:

- geef tijd dat ieder zijn eigen zonden tegen dit gebod in stilte kan belijden
- vervolgens bidt iemand hardop en looft Jezus voor hoe Hij dit gebod vervuld heeft
- daarna sluit een ander af door hardop te bidden om de hulp van Gods Geest bij het vervullen van de verschillende aspecten van dit gebod.

Daarna doe je hetzelfde voor het zevende en achtste gebod.

b. Vorm groepjes van drie. Laat in de groepjes ieder kort aangeven waar hij of zij voor gebeden wil hebben. Daarna bid je één voor één waarbij ieder de gebedspunten van zijn rechter buur in gebed bij de Heer brengt.

Achtergrondmateriaal

(bedoeld voor degene die de avond voorbereidt, en voor wie zich er wat extra in willen verdiepen)

- Zie verder: <http://www.newcitycatechismus.nl/index.php/lijt-overzicht/11?view=vraagantwoordtoevoegen>
- Lees ook zondag 40-42 van de Heidelberger Catechismus
- Over liefde, huwelijk en seks

- liefde

In de oorspronkelijke taal het Nieuwe Testament, het Grieks, worden verschillende drie woorden gebruikt voor het begrip 'liefde'. Allereerst het woord 'eros'. Hiermee wordt bedoeld de liefde als de natuurlijke aantrekkingskracht tussen twee mensen. De liefde van het gevoel dat je overrompelt, van de vlinders in je buik, van de bloemetjes en de bijtjes.

Het tweede woord is 'filia'. Dit woord doelt op de vriendschappelijke liefde. *Filia* begint niet met een gevoel dat je overrompelt. Het is de liefde die groeit als je samen ergens mee bezig bent of je samen ergens voor inzet. Voor een langdurige relatie is *eros* alleen niet genoeg. *Eros* maakt twee mensen tot minnaars, maar als ze een blijvende relatie willen, moeten ze ook maatjes worden. Daarvoor is *filia* nodig.

Het derde woord is 'agapè'. Dat woord gebruikt Johannes als hij schrijft: 'Wie niet liefheeft kent God niet, want God is liefde' (1 Joh. 4:8). Paulus gebruikt dit woord in zijn wereldberoemde loflied op de

liefde in zijn eerste brief aan de Korintiërs (1 Kor. 13). Dat lied geeft een goed idee van de soort liefde waar *agapè* naar verwijst: *'De liefde is geduldig en vol goedheid. De liefde kent geen afgunst, geen ijdel vertoon en geen zelfgenoegzaamheid. Ze is niet grof en niet zelfzuchtig, ze laat zich niet boos maken en rekent het kwaad niet aan, ze verheugt zich niet over het onrecht maar vindt vreugde in de waarheid. Alles verdraagt ze, alles gelooft ze, alles hoopt ze, in alles volhardt ze'* (1 Kor. 13:5-7).

Agapè is de onvoorwaardelijke, onzelfzuchtige, gevende liefde. Deze liefde begint niet bij een gevoel, deze liefde ontstaat ook niet langzamerhand, deze liefde begint met een keuze, de keuze namelijk om onvoorwaardelijk het goede voor de ander te zoeken. De achttiende-eeuwse Amerikaanse theoloog Jonathan Edwards omschreef het zo: 'Liefde is je geluk zoeken in het geluk van de ander.'

- huwelijk

Een andere kijk op de liefde leidt ook tot een andere kijk op het huwelijk. Paulus vergelijkt in een van zijn brieven het huwelijk tussen man en vrouw met de relatie tussen Jezus en zijn kerk. Daarmee sluit aan bij veel profeten in het Oude Testament, die ook geregeld de verhouding tussen God en zijn volk beschreven in termen van een huwelijk tussen een man en een vrouw.

Toen God met zijn volk een relatie aanging, sloot Hij met het volk een verbond. Hij beloofde plechtig aan Abraham dat Hij voortaan de God van Abraham en zijn nageslacht zou zijn (zie Gen. 15 en 17). Hij zou in eeuwige liefde en trouw voor zijn volk klaar staan. God maakte dat ook waar. Hij toonde onvoorwaardelijke, opofferende liefde en had er uiteindelijk zelfs zijn Zoon voor over om de relatie met zijn volk weer voor eeuwig goed te maken.

Het huwelijk is een afspiegeling van die relatie tussen God en zijn volk. De Bijbel is er daarom erg duidelijk over: het huwelijk is een exclusieve, levenslange relatie van liefde en trouw. Ook het huwelijk tussen een man en een vrouw begint met een verbondssluiting: in het openbaar, in het bijzijn van getuigen, beloven de partners elkaar trouw en liefde in goede en kwade tijden, tot de dood hen scheidt.

Daarmee beloven ze nogal wat! Ze beloven elkaar namelijk de *agapè*-liefde: ik zal niet mijn eigen geluk zoeken maar het jouwe, wat het me ook kost. Ze beloven onvoorwaardelijke, levenslange liefde. Onafhankelijk van of het goed gaat of slecht, of ze liefde voelen of niet, en of de liefde beantwoord wordt of niet.

- seks

Een andere kijk op de liefde en op het huwelijk leidt ook tot een andere kijk op seks. Toen Paulus met de boodschap van Jezus de wereld introk, ontmoette hij twee visies op seksualiteit. Sommigen zagen seks als iets vies, een laag-bij-de-grondse activiteit. Een echt verheven en spiritueel mens onthoudt zich van seks. Anderen zeiden juist dat seks net als eten is: je hebt het nodig en als je trek heb moet je het doen. Het maakt het niet zoveel uit met wie (zie 1 Kor. 6:12 – 7:40).

Beide benaderingen zijn ook vandaag nog wel te herkennen, al is de tweede duidelijk dominant.

Daarin wordt seks gezien als een kwestie van hormonen, een basisbehoefte. Vrijen hoort er gewoon bij. Doe het veilig en met respect voor de ander, maar ga verder je gang.

Toch voelen veel mensen nog altijd dat seks devalueert als het alleen als een vorm van behoeftebevrediging wordt gezien. Seks komt beter tot zijn recht in een exclusieve relatie, veiligheid en eenheid zijn nodig om er echt van te kunnen genieten.

Tegenover de mensen die seks als iets laag-bij-de-gronds zien, betoogt Paulus dat seks juist ongelofelijk mooi is. Het is een uitvinding van God, waar we dankbaar van mogen genieten.

Tegenover de mensen die seks zien als een basisbehoefte die bevredigd moet worden, zegt hij dat seks veel mooier is dan dat. Het is jezelf aan iemand anders geven, een onverbreekelijke eenheid met iemand vormen. Daarom plaatst de Bijbel geslachtsgemeenschap binnen het kader van het huwelijk. In het huwelijk geven twee mensen zich totaal aan elkaar. Seksuele eenheid is daar de meest radicale en exclusieve uiting van. Die eenheid kan maar met één persoon gedeeld worden. Het is dan ook een vorm van verraad als een van de partners vreemdgaat en zijn seksuele genoegens elders zoekt.

Het is overigens mooi om te zien dat dezelfde Paulus die zo hoog opgeeft over seks, aan de andere kant ook weer heel relativerend kan zijn. Een leven zonder seks is volgens hem ook prima. Voor elke christen is er namelijk de omhelzing, de onvoorwaardelijke, gevende liefde van Christus.

➤ Over christelijk geven

De grote lijn van het verhaal van de Bijbel maakt niet alleen duidelijk wat Jezus op aarde kwam doen, maar ook wat dat met ons geld en goed te maken heeft. God heeft een plan met deze wereld. God wil een wereld waar gerechtigheid woont, waar de mensen, de dieren, de zeeën en alle andere onderdelen van de schepping weer worden zoals ze door Hem bedoeld zijn. Jezus noemt die nieuwe wereld het koninkrijk van God. Hij kwam om de mensen weer met God te verzoenen, zodat ze God weer in het middelpunt van hun leven zouden zetten en zich in zouden laten schakelen in Gods plan. Voor mensen die bij Jezus horen, kan het vergaren van geld en bezit nooit een doel in zichzelf zijn. Geld en goed zijn middelen die God aan ons geeft om daarmee bij te dragen aan de komst van zijn koninkrijk.

Natuurlijk moeten ook christenen eten en drinken, een huishouden voeren en daarvoor geld verdienen, maar die activiteiten kunnen nooit een doel in zichzelf worden. Jezus vraagt zijn volgelingen om veel en gul te geven en daarin verder te gaan dan de tien procent die tot dan toe als norm gold. *'Verkoop je bezittingen en geef aalmoezen,'* zei Jezus. *'Maak voor jezelf een geldbuidel die niet verslijt, een schat in de hemel die niet opraakt, waar een dief niet bij kan en die door geen mot kan worden aangevreten. Waar jullie schat is, daar zal ook jullie hart zijn'* (Luc. 12:33-34). Met andere woorden: durf het mes te zetten in je spaartegoeden en beleggingen en investeer in Gods koninkrijk. Die investering zal gegarandeerd rendement opleveren. Bovendien zul je merken dat je steeds meer betrokken raakt bij God en bij wat Hij doet in deze wereld.

Het beste voorbeeld van hoe je om moet gaan met bezit is natuurlijk Jezus zelf. Voor zijn missie leverde Hij alles in: zijn goddelijkheid, zijn almacht, de nabijheid van zijn Vader. Uiteindelijk gaf Hij zelfs zijn leven. Waarom? Om het weer goed te maken tussen God en mensen en om Gods koninkrijk op aarde te verwerkelijken. Dan begrijp je ook waarom in het Nieuwe Testament de norm van tien procent vervalst. De vraag is niet meer: hoeveel moet ik geven?, maar: wil ik deze Heer volgen?